

Databrud i Arbejdskraftundersøgelsen mellem 2016 og 2017

Resumé

Der er brud i dataserien for Arbejdskraftundersøgelsen (AKU) mellem fjerde kvartal 2016 og første kvartal 2017:

- Der er brud i dataserien for beskæftigelsen, som er faldet betydeligt.
- Der er brud i dataserien for personer uden for arbejdsstyrken, hvor antallet er steget betydeligt.
- Der er formodentlig brud i ledigheden, idet dens afstand til registerledigheden er større i 2016 end ellers, hvilket tyder på et for højt niveau i 2016.
- Repræsentativiteten blandt dem, der svarer i AKU i 2017, er højere end i 2016 og nærmer sig niveauet for 2015.

Brugere bør generelt være forsigtige med at drage konklusioner baseret på udviklingen fra 2016-2017. For at afgøre om 2017 og 2018 kan sammenlignes med perioden forud for 2016 kræves yderligere analyse.

Danmarks Statistik arbejder på en ny opregning, der vil blive offentliggjort i løbet af 2019. Den nye opregning skulle gerne være i stand til at korrigere databrudet, og vil resultere i en anvendelig tidsserie fra 1. kvartal 2008 og frem. Det tilgængelige AKU-data vil blive justeret til den tid.

Notatet indeholder deskriptive analyser af udviklingen i dataserierne om arbejdsmarkedstilknytning i AKU samt en metodisk analyse af forskelle i besvarelserne og følgelig repræsentativiteten i henholdsvis 2015-, 2016- og 2017-data.

Baggrund

I første kvartal 2016 foranledigede en række ændringer i AKU i form af ny dataindsamler, lav svarprocent, ændring af dataindsamlingsmetode og ændring af population for udtrækning af stikprøve et markant databrud. Databrudet inddebar blandt andet, at den opgjorte beskæftigelse var markant højere i 1. kvartal 2016 end tidligere, samtidig med at antal personer, der stod uden for arbejdsstyrken, var markant lavere.

Fra 1. kvartal 2017 varetages dataindsamlingen igen af den leverandør, der indsamlede data til AKU frem til og med 2015. Svarprocenten er i løbet af 2017 stigende og ligger højere end den gennemsnitlige svarprocent i 2016, men dog lidt lavere end i årene forud for 2016.

Det er fortsat, som i 2016, muligt at besvare undersøgelsen via web såvel som ved telefoninterview.

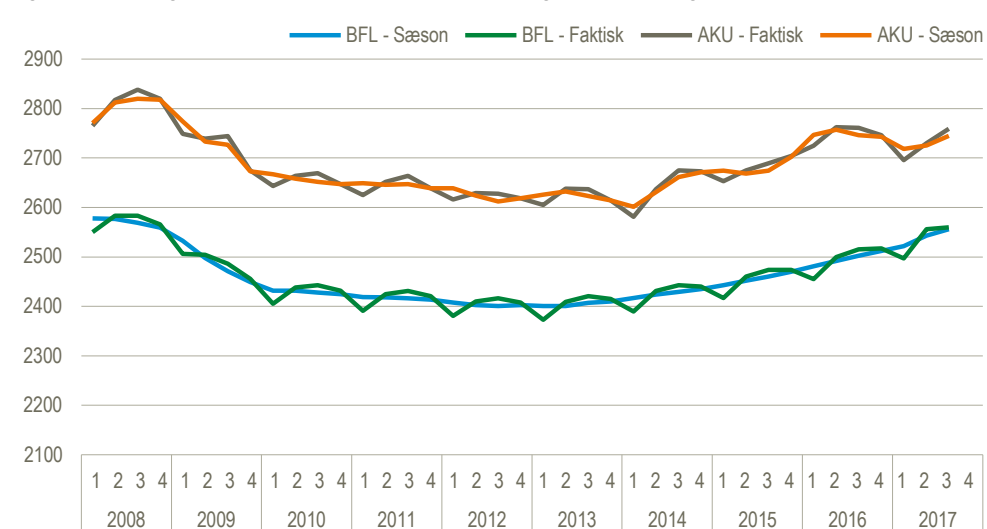
Resultaterne fra første til tredje kvartal 2017 peger på, at det ikke er muligt at sammenholde data fra 2016 med 2017, idet ændringerne i 2016 har medført, at resultaterne for 2016 er biased både i forhold til resultaterne for tidligere år og i forhold til resultaterne for 2017.

Brud i beskæftigelsen for 2017

Fra 4. kvartal 2015 til 1. kvartal 2016 var der et brud i den opgjorte beskæftigelse, som blev forøget med 21.000 personer i ikke-sæsonkorrigerede tal og med 39.000 personer i sæsonkorrigerede tal for de 15-64-årige. Til sammenligning faldt lønmodtagerbeskæftigelsen i samme periode ifølge registeret for *Beskæftigelsen for Lønmodtagere* (BfL) med 19.000 personer i faktiske tal og steg med 11.000 personer i sæsonkorrigerede tal (se figur 1, som viser en tidsserie over alle beskæftigede i AKU samt beskæftigede lønmodtagere i BfL).

Mellem 4. kvartal 2016 og 1. kvartal 2017 var der atter brud i beskæftigelsen i AKU, som blev reduceret med 50.000 personer. Sammenholdes udviklingen i AKU med udviklingen i BfL ses, at forskellen i de sæsonkorrigerede tal svinger inden for intervallet 215.000 – 229.000 personer i perioden 2010-2015. I 2016 forøgedes forskellen til 252.000 personer grundet et for højt niveau i AKU. I 2017 har de to opgørelser tilnærmet sig hinanden igen, men forskellen er nu på 189.000 personer, hvilket er mindre end i perioden før 2016. Dette indikerer, at man ikke uden videre kan sammenligne AKU-beskæftigelsen i 2017 med perioden før 2016.

Figur 1. Beskæftigelsen 1. kv. 2008 – 1. kv. 2017, AKU og BfL. 15-64-årige

Beskæftigelsen blandt forskellige grupper

Det markante fald i beskæftigelsen fra 4. kvartal 2016 til 1. kvartal 2017 gør sig gældende i forskelligt omfang for de forskellige undergrupper af beskæftigede. Mens lønmodtagernes fald på 24.000 blot svarer til en reduktion med 1,0 procent og de selvstændiges fald på 21.000 svarer til en reduktion på 10 procent, betyder faldet for den lille gruppe af øvrige beskæftigede et fald på 33 procent.

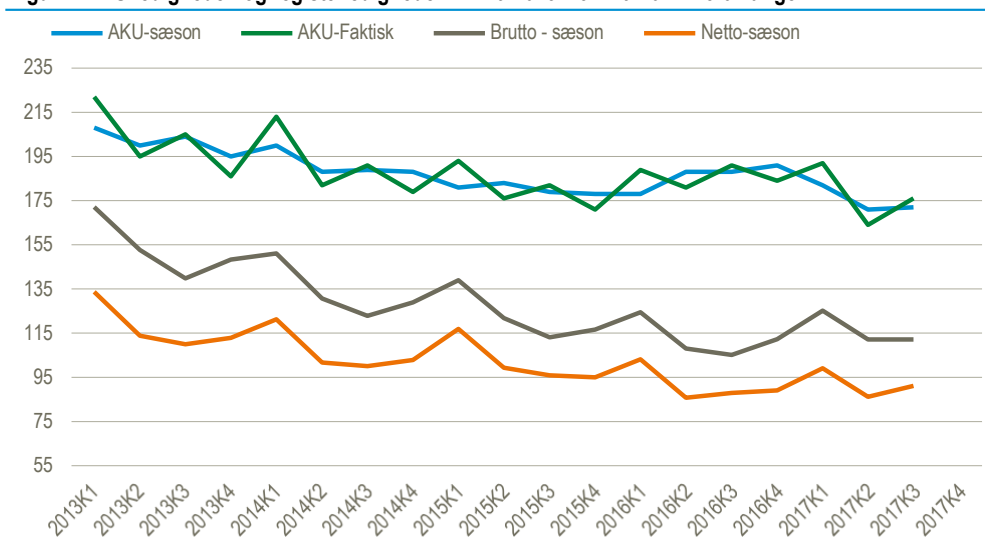
Tabel 1. Beskæftigelsesstatus 4. kv. 2016 – 1. kv. 2017

	4. kv. 2016	1. kv. 2017	Forskel
	Tusinde		
15-74-årige			
Lønmodtager	2.513	2.489	-24
Selvstændig	215	194	-21
Øvrige beskæftigede	18	13	-5
Total	2.746	2.696	-50

Ledigheden

Bortset fra 1. kvartal er forskellen mellem AKU-ledigheden og nettoledigheden i 2016 større end den normalt er. Forskellen normaliseres igen i 2017. Dette tyder på, at der også er brud i ledigheden i 2016.

Figur 2. AKU-ledigheden og registerledigheden 1. kvrt. 2013 – 3. kvrt. 2017. 15-64-årige

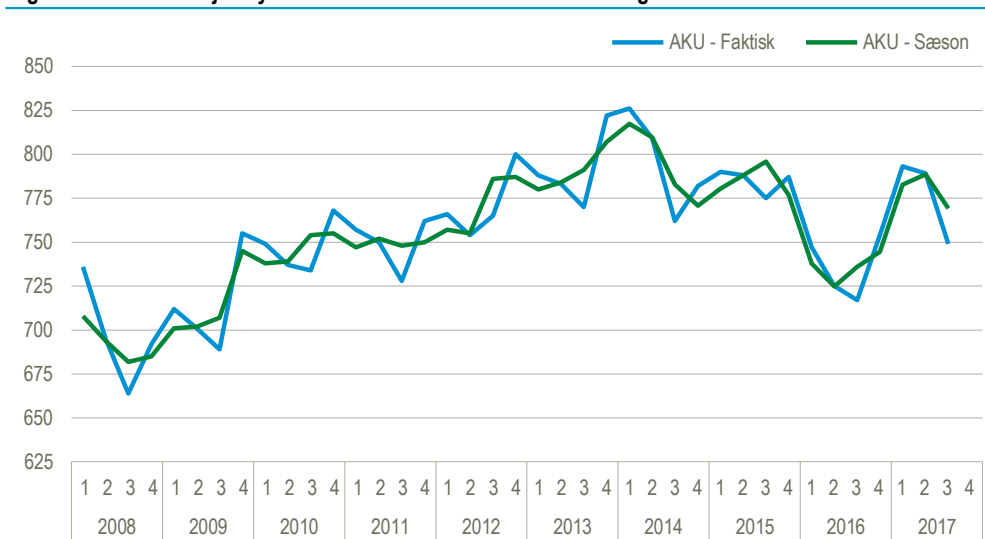

Der skal foretages yderligere analyser før det kan konstateres, om der er brud i ledigheden blandt undergrupper.

Brud i gruppen uden for arbejdsstyrken

I 1. kvartal 2016 konstateredes ligesom for beskæftigelsen brud i tidsserien over personer uden for arbejdsstyrken, som blev kraftigt reduceret i faktiske tal. Gruppen, som igen voksede i 1. kvartal 2017, er en residualgruppe i forhold til de to grupper af beskæftigede og ledige. Da der er brud i beskæftigelsen og ledigheden ved stigninger i 2016 og fald i første kvartal 2017 er der således også brud i gruppen uden for arbejdsstyrken.

Figur 3. Uden for arbejdsstyrken 1. kvrt. 2007 – 3. kvrt. 2017. 15-64-årige

Repræsentativiteten i besvarelserne i 1. kvartal 2015, 2016 og 2017

Dette afsnit er en metodisk redegørelse af repræsentativiteten i besvarelserne i henholdsvis 2015-, 2016- og 2017-data.

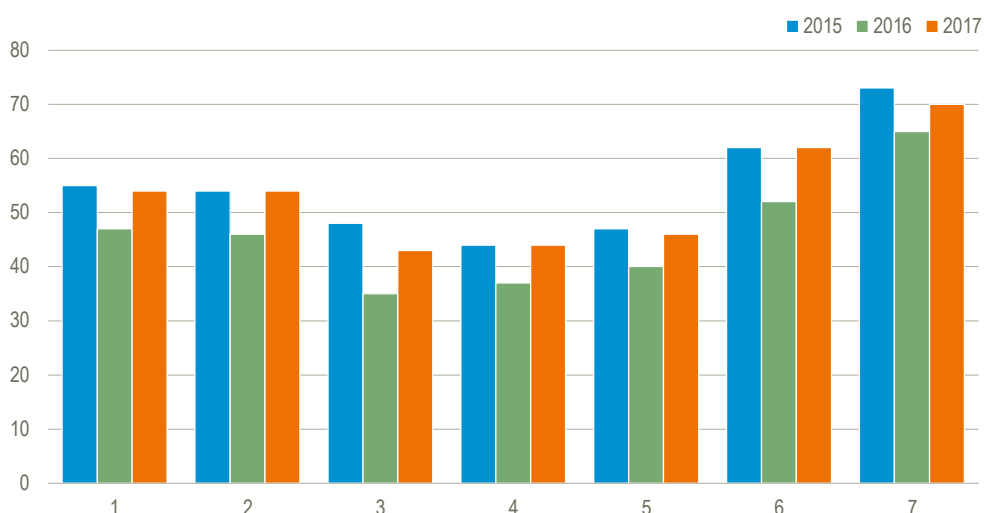
Hvert kvartal trækkes der til AKU en stikprøve fra befolkningsregistret. Stikprøven deles op i 13 lige store portioner, én for hver uge i interviewkvartalet, og personer interviewes om én af de pågældende referenceuger. For at måle arbejdsløsheden bedst muligt, overrepræsenteres tidligere arbejdsløse. Stikprøven består af ca. en femtedel tidligere registrerede arbejdsløse. Hensigten er at få fat i en tilstrækkelig stor gruppe arbejdsløse til, at man kan lave nuancerede analyser af den. Der korrigeres for denne overrepræsentation i de endelige opregninger af tallene.

Stikprøven udtrækkes i 7 strata, således at forskellige grupper af befolkningen bliver repræsenteret tilstrækkeligt [se bilag 1 for mere om de 7 strata]. Figur 4 nedenfor illustrerer svarandele ud af stikprøven fordelt på de 7 strata.

Grundet den generelt lave svarprocent i 1. kvartal 2016, er der for dette kvartal inden for alle strata en lavere andel af stikprøven, der har besvaret undersøgelsen, mens det er stort set lige store andele, der har svaret inden for de forskellige strata i 1. kvartal 2015 og 1. kvartal 2017. Det største dyk i besvarelsesprocenten i 2016 ses i strata 3, strata 6 og strata 7.

Strata 3 dækker over 15-66 årige, der ikke er berørt af ledighed 2 kvartaler før de udtrækkes til undersøgelse, samt ikke er beskæftigede i registrene eller ikke modtager dagpenge/kontanthjælp. Strata 6 og 7 dækker over 67-74 årige, der er registrerede som modtagere af offentlige ydelser (strata 6) og der ikke er registreret som modtagere af offentlige ydelser, men kan være beskæftigede ifølge registeropgørelsen (strata 7). Det vil dog være en relativt lille gruppe, der er beskæftigede i strata 7 grundet aldersafgrænsningen. For alle tre strata er der således hovedsagligt tale om personer uden for arbejdsstyrken.

Figur 4. Svarandele fordelt på strata, 1. kv. 2015, 1. kv. 2016 og 1. kv. 2017.

Overrepræsentation af registerbeskæftigede i AKU i 2016

Som det fremgår af figur 1, ligger beskæftigelsen i AKU højt i 2016, og er betydeligt lavere i 1. kvartal 2017. Inddrager man registerbeskæftigede fra *Beskæftigelse for Lønmodtagere* (BfL) i AKU'en for at se om der er tale om flere registerbeskæftigede svarer i AKU i 2016 end i 2015/2017, viser det sig, at der er en større andel af registerbeskæftigede, der svarer i AKU i første kvartal 2016 sammenlignet med kvartalerne i de to andre år., jf. tabel 2.

I referencekvartalet i 2016 er det 64 pct. af besvarelserne, der er registerbeskæftigede, mens der er en lidt lavere andel, der er registerbeskæftigede i besvarelserne i 1. kvartal 2015 og 2017. Samlet set vidner det om, at svarandele er mere lig hinanden i årene 2015 og 2017, mens 2016 adskiller sig ved, at der er forholdsvis flere beskæftigede, der svarer, end i de to andre kvartaler.

Tabel 2. Andelen af registerbeskæftigede i besvarelserne i AKU, 1. kv. 2015, 1. kv. 2016 og 1. kv. 2017.

	1.kvt. 2015	1.kvt. 2016	1.kvt. 2017
Andel registerbeskæftigede i besvarelserne	62 pct.	64 pct.	62 pct.

Den høje beskæftigelse i 2016, der ses af figur 1, kommer således af, at der relativt set er flere registerbeskæftigede, der har svaret i AKU dette kvartal sammenlignet med de to andre kvartaler.

Den lavere svarprocent ses også af tabel 3 nedenfor, hvor gennemsnitsvægtene for de forskellige grupper af arbejdsmarkedstilknytning (beskæftigede, AKU-ledige og uden for arbejdsstyrken) er betydeligt højere i 2016 end i 2015 og noget højere end i 2017.

Tabel 3. Gennemsnitsvægtene for hhv. beskæftigede, AKU-ledige og personer uden for arbejdsstyrken i AKU, 1. kv. 2015, 1. kv. 2016 og 1. kv. 2017.

	2015	2016	2017
Beskæftiget	193	247	229
AKU-ledig	196	257	229
Uden for arbejdsstyrken	176	245	219
I alt	189	247	227

Repræsentativitet

Den såkaldte R-indikator kan bruges som et mål for repræsentativiteten blandt de gennemførte interviews. En R-indikator lig med 1 betyder, at de gennemførte interviews er fuldt ud repræsentative for befolkningen, ud fra en række givne parametre. R-indikatoren faldt fra 0,75 i 1. kvartal 2015 til 0,71 i 1. kvartal 2016 og steg igen til 0,73 i 1. kv. 2017. Resultaterne indikerer, at der i 2016 var et fald i repræsentativitet og dermed en øget bias, mens repræsentativiteten er steget igen i 2017.

Konklusion

De foreløbige resultater for 2017 tyder på, at repræsentativiteten er højere i 2015 og 2017 end i 2016. Der er en overrepræsentation af beskæftigede i besvarelserne i 2016, som opregningen ikke formår at korrigere tilstrækkeligt for.

Denne konklusion underbygges af tallene over de tre grupper af arbejdsmarkedstilknytning, som viser:

- Der er brud i beskæftigelsen mellem 4. kvartal 2016 og 1. kvartal 2017 (markant fald). Afstanden mellem AKU-beskæftigelsen og den registrerede beskæftigelse for lønmodtagere (BfL) blev øget i 2016, mens den i 2017 er lidt lavere end tidligere. Det kræver dog nærmere analyse for at kunne afgøre, om 2017 kan sammenlignes med perioden forud for 2016.
- Der er sandsynligvis brud i AKU-ledigheden, der øjensynligt er overvurderet i 2016.
- Der er brud i opgørelsen af personer uden for arbejdsstyrken mellem 4. kvartal 2016 og 1. kvartal 2017 (markant stigning). Niveauet i 1. kvartal 2017 er på samme niveau som i 1. kvartal 2015, men også her kræver det yderligere analyse for at afgøre, om 2017 kan sammenlignes med perioden forud for 2016.

Bilag 1 – stratificeringen i AKU

7 strata:

- 15-66 årige ikke berørt af ledighed 2 kvartaler før udtrækning til stikprøven bliver opdelt i:
 1. Beskæftigede i alderen 15-59 år
 2. Modtagere af offentlige ydelser og personer i alderen 60-66 år
 3. Resterende
- 15-66 årige berørt af ledighed 2 kvartaler før udtrækning til stikprøven bliver opdelt i:
 4. Registerledige i mere end 27 dage i løbet af de seneste 8 kvartaler.
 5. Resterende
- 67-74 årige bliver opdelt i:
 6. Personer registreret som:
 - a. Modtager af sygedagpenge
 - b. uddannelsesgodtgørelse/orlovsydelser mm.
 - c. Førtidspensionister
 - d. Folkepensionister
 - e. Kontanthjælpsmodtager
 7. Resterende